



УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАКОНОДАВЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В З'ЯВЛЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ПРИ ЦЕНТРИ. РІК XLII. Ч. 112. Джерси Сіті, Н. Дж., понеділок, 14 травня, 1934.

VOL. XLII. No. 112. Jersey City, N. J., Monday, May 14, 1934.

THREE CENTS.

СТРАЙК АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ

ФЛИНТ (Michigan). — У місцевій фабриці підприємства Фішера Від Корпорейшен вийшли на страйк коло 5,000 робітників. Через цей страйк станули зараз інші фабрики, котрі вживають виробів першого підприємства. Так коло 19,000 робітників опинилися без праці.

Страйк у Фішера вибух через те, що робітники недоволені з обниження зарплати, з різних нових способів приспівування праці та передовсім з того, що підприємство не хоче говорити з представниками робітників, себто не хоче признати їх організації.

УХВАЛЕНО МАЙЖЕ ПІВ МІЛІАРДА НА НОВІ ДОРОГИ.

ВАШИНГТОН. — Палата послів ухвалила проєкт Каррайта про будову нових доріг, котрий потягне для уряду видаток 460 мільйонів доларів.

Хоч за цей проєкт у палаті послів завилися 255 конгресменів, а проти всього 26, більшість у сенаті протиставляється такому великому видаткові на одну ґазу.

З загальною суми 460 мільйонів доларів стеїти мають дістати 400 мільйонів, 50 мільйонів має зужитися на розбудову індійських стежок, а 10 мільйонів на напругу доріг, ушкоджених повенями.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ЗАГАЛЬНОЇ ДОВЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт дав до зрозуміння, що він протиставляється загальній конференції всіх держав, котрі мають супроти Америки воєнні довги. Американський уряд хоче говорити з кожною державою окремо.

ВЕЛИКА ПІСКОВА БУРЯ.

НЮ ЙОРК. — У центральній частині З'єднених Держав зиралася в середину грізна буря, яка піднесла в повітря велику масу піску, котрий через дощу погускав не держався землі. В міру того, як вітер погускав на схід, він ніс зі собою цю хмару піску. У четвер піскова буря зиралася в стеїтах Ілліноїс і Індіани, а в п'ятницю вона вже досягнула берегів Атлантичного океану.

Коди піскова буря навістила це місто, повітря було наповнене піском до тої міри, що ясність горизонту світила була багато слабша, як звичайно. Більшидини заслонили сонце. Люди терпіли на очі й горло. Багато людей мусли вдатися до лікарів по поміч.

Обчислюють, що буря піднесла в повітря піску ваги 800 мільйонів тон. Пояс, котрим вона перешла, має 1,800 миль ширини.

Піскові бурі в Америці — рідке атмосферичне явище. Зате в поблизу пустинь це явище часте. Коли в Сагарі дую гарматан, себто вітер, що повстав у середині пустині, пісок нерідко осідає аж на кораблях на Середземному морю.

БАНДИТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗА НАФТЯРА 75.000 ДОЛАРІВ ОКУПУ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Бандити, що викрали оного багатого нафтьяра Вільяма Гетла, повідомляли родину викраденого, щоби заплатила за визволення викраденого 75,000 доларів.

На багачина родини поліція перервала всякі пошукування бандитів, щоби дати можливість родині дістати на волю викраденого. Рівночасно поліція почала мобілізувати сили, щоби вести нагінуку на ново зараз по звільненню викраденого.

ЗАГАДКОВЕ ВІВСТЕВНО.

НЮ ЙОРК. — У ділнїці Квінс, у частині, званий Едмерст, до дому Річарда Бечера, 61-літнього безробітного музиканта, зайшов у п'ятницю над ранком замаскований чоловік й вистріляв з револьвера вбив самого Бечера, а потім поклавши тяжко його 49-літню жінку Доротею, вчительку професійної школи в Джемейсі.

Покладена револьверовими кулями в кількох місцях жінка зиралася до дому, вийшла на вулицю і тут упала без памяти в ногах поліцаїв, що надбіг на гук револьверових вистрілів. У шпиталі вона прийшла до себе настільки, що подала поліції опис напасника і поді. Поліційне слідство показало, що напасник не брав з мешканця ніяких грошей. Тому поліція припускає, що це був учинюк пімсти або божевілья.

ІНСУЛА ВИПУЩЕНО НА ВОЛЮ ЗА ЗАПОРУКОЮ.

ШІКАГО. — Семюел Інсул, колишній фінансовий магнат, котрий по упадку своїх великих підприємств утік перед судом аж до Азії, але понав у руки американської уряду в Туреччині, дістався на решті на волю по зложенню запоруки в сумі 250,000 доларів.

Газети кажуть, що це найвища запорука, якої колинебудь домагався американський суд. По звільненню Інсул пішов до шпиталю на відпочинок.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НОВИМИ ТИРАНСТАВАМИ.

З нагоди надання йому медалі Краєвим Інститутом Суспільних Наук, відомий політик Семюел Сібері в Нью Йорку вголоса промову, в котрій остерігав перед змалом великим зростом урядової контролі. Він говорив, що цей процес може закінчитися новими тиранствами, якщо суспільність заздалегідь не пострається покастити цьому край чвері осяту та розвивання характеру одиїнці.

У той самий час надано медалю д-рові Волтерові Б. Кероноу, професорові медичної школи в Гарвардській університеті, за його розсліду над впливом чуття на живлення. При тій нагоді Керон вголоса незвичайно цікавий відіт про свої досліді, котрі дали багато нового для розуміння питання впливу чуття на стравлення поживи. Хоча ці розслідування спершу введено над звірятами, вони опісля показалися правдивими у відношенню до людини.

СЕМИНАРИСТ ПАЛЄМ.

Суд присяжних у Львові засудив на півтора року в'язниці Мих. Луквевича з Бєла за підпад. Скінчивши вчительську семінарію, Луквевич служив при військ, однак дезертирував і внісиди півтора року в'язниці. Вернувшись до дому, він правдав роздичам авантюри за те, що маєток записали се-страм, а не йому. Арештований за побиїття родичів, утік з поліції і вночі підпав під дві сестри, при чому згоріли також сусідські будинки.

НОВОЧАСНИЙ КАІН І АВЕЛЬ.

В селі Хриплині, пов. Станіславів, жили в незгоді брати Осип і Олександр Гринишини, процесуючись за спадщину по родичах. Незадвою вони знову побились, причому Олександр вдарив брата так сильно колом по плечах, що той упав на землю, не даючи знаків життя. Збіглися сусіди і почали ратувати Осипа, але без успіху. Він вилез неживий. Тоді брат кинувся на нього і почав голосно заводити. Незабаром показалося, що небижчик тільки вилез бив брата. Відтоді обоє брати живуть у найбільшій згоді.

НЕ МІГ ЖИТИ БЕЗ ДИТИНИ.

Заливничик Кисілевський з Львова матиме до діла з судом з такої причини: Кисілевський міг він оженився, але не міг доістроїти себе до характеру жінки і врешті обоє розійшлися, при чому вона забрала з собою до Тернопольа до батьків сін-літнього сина. Нещасний батько тужив за дитиною і арешті, коли не могло ніщо, ринувся на жінку: зателерадував до жінки, що брат її, тек заливничик з Сигінівки, ажко заворіла, а коли вона з дитиною прихлала і на стації у Львові сіла до автобусу, що їхав на Сигінівку, побіг з двома товаришами автоматом за нею. Там Кисілевський вийшла й пішла вулицю, але нагло бігла неї, затримався в повному гоні самодіа і він вона зорієнтувалася, батько ажко виліз дитину та побіг за нею. У справу вмішався прокуратор і не тільки примусив Кисілевського повернутися дитину жінці, але й обвинувачує його у скопленні, аж як відповідає тиме перед судом.



ЗАЛІЗНИЧІ КАТАСТРОФИ БІЛЯ МОСКВИ І НА СХІДНІЙ УКРАЇНІ.

На московсько-казанському залізничному шляху, а місці, віддалених кілька мильометрів біля Москви, задурилися два поїзди. В катастрофі згинув 19 осіб, а 52 особи є важко й легко ранені. Причиною катастрофи було недбалство залізничного персоналу.

Впродовж кількох днів було кілька катастроф на залізничних шляхах на Україні. В цих катастрофах згинувало багато осіб. Потривчи цих катастроф більшості не опублікували, а сам факт подав до відомо шойно два дні тому начальний прокуратор СС-СР у суму комунікатів. В цій комунікаті м. ін. сказано, що причиною цих катастроф є недбалість. Винювачі арештовували.

З ЖИТТЯ БІЛОРУСІ.

(ПТ) В світській Білорусі опівдні знову селіський «саботаж», що приврав грізні розміри: селяни поголовно вирізують усе худобу. В одному тільки кастовському районі вирізано 15,000 штук худоби. Це саме доносить і з міського, аршанського та інших 8 білоруських районів (Слово, 21. 3. 34). Мінська газета «Орка», обговорюючи цей факт, каже, що його причиною не є голод, але не жадання віддати худобу, тільки робота ронтреволюційного кулацько-націоналістичного бюрократського селянства (Криніца, 2. 4. 34). Зі справозданні ЦКК компартії, який проводив недавню чистку в ССР, довідуюся, що на перший вогонь чистки пішли «загрознені ворогом» України і Білорусі. Чисткою виключено з партії найбільше молодих людей, здебільша селяни. Вони проходили не вважали глядко; по селах їм себоділо, головно на Україні й Білорусі. Мотия чистки всюдоділо: «націоналізм». Після чистки число членів партії зало на 200 тисяч осіб (Звєзда 10. 3. 34). Реформа білоруського правопису стрінулася зі спротивом навіть з боку білоруських комуністів. В зв'язку з цим ГПУ арештувала в зв'язку з цим старшину міського комітету, Лепіна і Липинського, за пропаганду проти цих розпоряджень. Нині з 4 на 5 березня вступили з міської тюрми 30 політичних в'язнів. В зв'язку з цим посилено світський граничний сторожу. В цій же тюрмі поповнився самогубство проф. В. Чарноуш і інк. Міклеров (Воля Білорусі, 15. 3. 34). Серед білоруського комсомолу перебіло також численні арешти.

НА 10 ЛІТ ТЮРМИ.

Безробітний Осипа Нича з Станіславова, що в осени минулого року з пімсти вбив з револьвера директора лічівниці в тому місті, д-ра Абрама Лавмюка, засудили в Станіславові після дохлотної розправи на 10 літ тюрми.

СПРОНЕВІРЕННЯ НА ПОЧТІ.

В селі Лябінській, пов. Городок Ягальонський, арештовано дві урядові місцеві поштової агенції: паніу Стефанію Б. і сестру П. Ядову н. Мачію С. Інспектор дирекції пошти і телеграфів викрив при контролі недостачу 12,882 зл., якої обі не вийли посясти. Поштовий скрар забезпечив шов претенсію на мурований віталі в Лябінській, що є власністю обох арештованих.

ШТУЧНІ САМОЦВІТИ.

Штучні самоцвіти мають ідентичний хемічний склад з природними самоцвітами. Червоні рубини та сині шадфрі складаються з чистого оксиду алюмінію, червоні спінєні з оксиду алюмінію й оксиду магнію. Твердота штучних шадфрі та сама, що і природних, оптичні прикмети штучних і природних самоцвітів тек однакові. Речовини, з яких складаються самоцвіти, топяться шойно при 2,000 ступнів Цельсія. Тому при їх виробі вживають спеціально сконструйованих печей, що опалюються гремучим газом. У такій печі дотворюваються матеріал, з якого має повстати штучний самоцвіт, у формі порошку одначоно з струною газу. Порошок топиться, викристалізовує і самоцвіт готовий. Навіть фахівцех не всилні інші відірпичи природні шадфрі, рубини і спінєні від синтетичних.

ХТО ШУКАЄ, ЗНАЙДЕ.

Жіне у Франції чоловік, який зветься Анрі Фуяр. На його візитовій картці читаємо: «Артизований п'яливець шукає». Його завдання: коли кулепелєй сезон над морем скінчений, він за відомом владі шукає серед пісків і на місцях усякі речі, які купальники лідом згубили. І ті купальники мусять бути вже дуже розсіянні, як Фуяр веде собі дуже велику матеріально забезпечену життя. Але в тому ж Парижі він має суперника в шукачці. Правильно — цей зовсім у іншій ділянці шукає: між годинами 1 і 15 нині він ходить за рейками трамваїв і збирає гроші, які прокожи за день згубили. Найбільше уваги прикладає на вказання рейок, бо в тих місцях найчастіше знаходиться монети, а то й дрібні намісти. Шоби не схилитися, він має кицьок, на кінець якого є електрична лампочка і зеркальце.

МАТИ 53 ДІТЕЙ.

Один німецький літопис оповідає, що 1503 р. померла у місцевості Бенніггайм (Вірттемберія) жінка Варвара Штрамман у віці 60 років. За словами літопису, ця жінка привела на світ 53 дітей, з того 38 синів і 15 дочок. Аж донедання, всі сумнівалися у цьому. Одначе дослідники знайшли вже один документ з 1498 р. та відіклали у костелі у Бенніггаймі образ, який разом потверджують цю цікаву подію. А саме на образі предстали чоловік Варвара і вона на сама з громадого 15 дітей. 18 дітей уродилися поодинокими, п'ять разів були близнюками, чотири рази трійняки, один раз уродилося 7, другий раз 8 дітей. Коли одного разу в 1503 р. пісар Максиміліан перебував біля Бенніггайма, не хотів вірити оповіданню про загальну жінку і вивів до цієї місцевості свого комісара для розслідування цієї справи. Повернувшись, комісар потвердив, що це дійсно правда.

НА УКРАЇНІ ВЕЛИКА ПОСУХА

МОСКВА (Росія). — Доносять з України і Кавказу, що там треба уже від двох місяців велика посуха. Вже тепер можна цілком певно твердити, що вона відоб'ється дуже погано на засіах. Населення надзвичайно зажурило, бо й без посухи голодує. Зажурилася тим і центральна влада в Москві, бо свідома того, що катастрофа з неврожаєм може потягнути за собою і для СРСР надзвичайно погані наслідки. Крім того на таку катастрофу жде Японія і вона негайно використовує незадоволення населення України, шоби піти війною на СРСР.

КРИВАВА МАСАКРА НАД ДНІСТРОМ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — На Вєлєднєні уладі більшовики криваву масакру своєму населенню над румунським кордоном. Уночі з 7 на 8 квітня в церквах у Румунії відбувалися торжественні богослуження. Спів і звук дзвонів стягнув теж на більшовицький кордон багато населення, яке на колінах горячо молилося. Нагло надіхав відділ більшовицьких кіннотників, які скорострілами постріляли всіх селян, що не могли втекти.

АРЕШТИ В ОДЕСІ.

ОДЕСА (Україна). — Арештовано 29 портових урядовців, запліднених в приналежності до тайної протибільшовицької організації.

ВБИТО ОДНОГО З НАЧАЛЬНИКІВ ОГПУ НА УКРАЇНІ.

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає, що англійська преса доносить, що на Україні, недалеко Харкова, вбито одного з начальників ОГПУ України, Вайсберга. Він вийшов особисто переводити ревізії за хлібом в одному з сіл, де, як доносено, селяни нібито позакладавали більшу кількість зерна. Селяни, доведені до крайності голодом і переслідуваннями, вбили Вайсберга. Негайно вислано з Харкова відділ ОГПУ, який окружив село й арештував усе його населення.

„МЕНЧЕСТЕР ГАРДІЕН“ ПРО „УКРАЇНСЬКУ МЕНШІСТЬ“.

МЕНЧЕСТЕР (Англія). — Часопис „Менчестер Гардіен“ обговорює змигання Франції зробити з Польщі „велику державу“, як тек змигання Польщі позбутися договорів про охорону національних меншин. Газета підкреслює, що це польське змигання є звернене в першу чергу проти „української меншости“ в Польщі. Польський уряд хоче мати цю відійну руку в дальшій переслідуванні Українців.

ЗАХОРІВ ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ.

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає, що закоріс дуже поважно лорд Дікінсон, член палати лордів, президент Міжнародного Союзу Товариства Ліги Націй та великий приятель Українців. Він був один з перших, що підписали петицію в справі автономії для Українців у Польщі в 1932 р., а останні часами займався дуже живо справою Українського Допомогового Комітету в Лондоні.

ПЕРЕМІНЮЮТЬ ЦЕРКВИ НА КОСТЕЛИ.

ВАРШАВА. — Перед окружними судами в східних районах Польщі відбуваються кількості процесів за ревіндикацію костелів, перемінених на православні церкви. В дні 27 квітня відбулися 6 таких розправ у справі перемінених церков на костели в Водині.

ЩЕ ПРО АПОСТОЛЬСЬКОГО АДМІНІСТРАТОРА ДЛЯ ЛЕМКІВЩИНИ.

ЛВВ. — Апостольський Адміністратор для Лемківщини, о. д-р Нагоранський, рішучо відмовляється прийняти новий уряд. Говорять тепер, що адміністратором готов стати перемиський єпископомічник, о. д-р Г. Лакота, або єп. д-р М. Чарнецький.

ВІСВЯЧЕНО В РИМІ НОВИХ ГРЕКО-КАТ. СВЯЩЕНИКІВ.

РІМ. — Єп. кривавицький, о. Діонісій Нардін, висвятив 19 п'ятнадцятих Палеского Інституту. Між ними одержали з філадельфійської єпархії підлітківські священники: П. Шмондло, а діаконські священники: М. Боберський і Я. Пеленський.

ЛІКВІДАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ.

ВАРШАВА. — „Бюлетень Польсько-Український“ подає вістку, що більшовики ліквідували „Державне Видавництво України“. Спершу вони його перереорганізували, а потім „розділили“ його надро між комісаріатів, себто ліквідували. Було це найбільше видавництво на Україні.

ЗВОРИ СОКОЛА-БАТЬКА.

ЛВВ. — Відбулися чергові сорокові Загальні Збори найбільшого українського руханкового товариства „Сокіл-Батько“. Присутніх на нарадах було понад 150 осіб. Зі звітів було видно, що товариство працює надзвичайно важких умов, бо польська влада раз-у-раз ставить шпору нові перешкоди. Всех там вдалося відтерати 450 сокілських гнізд з 25 тисячами членів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents a copy		ПОДПИСКА: три центи	
One year	\$ 2.00	На рік	\$ 2.00
Six months	\$ 1.25	На пів року	\$ 1.25
Three months	\$ 0.75	На три місяці	\$ 0.75
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з п'ятниці (в українському тиждні):	
One year	\$ 2.00	На рік	\$ 2.00
Six months	\$ 1.25	На пів року	\$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерсі Сіті і за кордоном:	
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	\$ 5.00	На пів року	\$ 5.00
Three months	\$ 2.75	На три місяці	\$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АКЦІЯ, ПРО ЯКУ НЕ МОЖНА ЗАБУТИ

Це допомога голодуючим на Великій Україні. Тому саме звертаємо увагу на її зі свого боку на прикладу в цій справі, проголошену отже Комітетом Допомоги Голодуючим на Україні.

Цей Комітет, організований при Союзі Українок, веде наскрізь гуманітарну акцію. Він свідомий того, що його акція, яка має на цілі головно чисто гуманітарну справу, мусить бути поведена в такий спосіб, щоб її більшовицька влада не могла знайти в ній нічого протизаконного навіть з більшовицького боку. Тому допомога буде вилана на українські села і міста, що про неї просять, і її потребують, тим, котрі знаходяться в таких обставинах, що їм загрожують голодова смерть чи повільне замирання з недоїдання та браку засобів набути необхідних для життя засоби поживи.

Досі не йшла допомога акція як слід головно тому, що не було точних інформацій щодо цього, чи зібрані на ту ціль гроші ідуть дійсно на допомогу голодуючим на Великій Україні. Комітет Допомоги Голодуючим листувався в тій справі з іншими Комітетами в Європі й зацікавив потрібних інформацій. Тепер можна з цілою певністю подати до відома загалу, що можна бути спокійним за те, що зложені в Америці на руки Комітету гроші будуть зукати виключно на допомогу голодуючим на Великій Україні. Щодо цього, нема вже ніяких сумнівів. Так заявляє Комітет і так є.

Приймаючи те запевнення до відома, треба тепер усяди зватися негайно до діла. Виправді більшовицька влада пробує ще далі заперечувати вісти про голод на Україні, але в те тепер ніхто вже не вірить. Вистарчить тільки прочитати ті листи, які приходять до американських Українців з Великої України і які тут попадають до прилодного відома, щоб знати, що на Україні далі нарід голодує і далі вмирає за голоду і нужди. Для нас найважливіше те, що люди з України пишуть до нас і благають помічати. І ми тут помічати мусимо дати. І мусимо її зібрати між собою, а далі і між нашими братами з Підкарпатської України, як теж серди Підкарпатців, хочби вони не стояли навіть під національним оглядом з нами в одним ряді. Бо тут йде про політику, про ратунок людей на Україні від голодової смерті. Хто з цієї землі походить, той обов'язаний зложити якусь поміч.

Комітет уже повів відповідну акцію, а наш загаль по місцевостях повинен піти йому назустріч. І повинен навіть з власної ініціати старатися всюди притягнути до цієї допомоги всіх уродженців з України, як теж Американців.

О. С.

ВНУТРІШНІ ХАОС І ЗОВНІШНІ „УСПІХИ“

Приїзд французького міністра закордонних справ до Варшави викликав сильний зріст почуття національної гордості в польських інтелектуальних кругах і певності себе. Так то міністер той самої Франції, яка хотіла зробити з Польщі свого сателіта, послуханої його безвольного. Але ось двома посунами — пактом з СССР і пактом з Німеччиною, з гітлерівською Німеччиною — польська дипломатія доказала, що не потребує опікунів, що Польща сама — „велика держава“, що вже ходила сама. Франція побачила свої помилки і вислала Барту до Варшави...

Такий тон польської преси. Не входимо в те, скільки в такій оцінці перебільшення (воно певно є). Хочемо тут підкреслити тільки два речі: перша, що з огляду на міжнародно констеляцію кокетування з Францією не є для Варшави ніякою дошкою, а по-друге, що ті міжнародні пакти, у яких мало варти, коли в середині держави нема консолідації духу.

Щодо першого. Певно, що зближення до Франції не є чимсь, чим можна почитувати. Але Франція тепер не є гегемоном Європи. Німеччина явно робить політику наперекір її волі; наперекір її волі робить свою політику Англія. Сама Франція, роздирана внутрішньою боротьбою, стає в період горожанської війни, а як ця війна ослабить силу держави нані — приклади 1919 — 1923 рр. у Німеччині, але пореволюційна горожанська війна в Росії. Зрештою ідея Польщі — створити блок польсько-російсько-французький, щоб мирно-спокоятися плоди версальської і ризької миру — ледви чи здійсниться: проти Версале іде Рим і Берлін, проти Риги, і взагалі проти інтеграції Росії, Англія, Японія і — чого не можна легковажити — Україна, повалена, експлуатована, але не підбита... В таких обставинах ніякий Барту нічого не варить і не може.

А по-друге, ми є свідками наступального розгаришу в політичній думці в Польщі. Ще донедавна — перед першою то 1926 року — було в Польщі досить партій, які боролися між собою, але які формували цілість нації, формували її ідею.

На тих нарадах стверджено, що одержано низку листів, надісланих з Великої України, в яких благають нас ратувати від голодової смерті. Екзекutive зложити теж завт, з якого виходить, що акція допомоги голодним на Україні не поступає в такий мір, як цього вимагає потреба.

Супроти того рішено відіслати ще раз до нашого громадянства, з „Голосом“, закликом до негайного організування дальшої допомоги голодним на Україні.

Зокрема звертається Комітет до тих всіх осіб і організацій, які вже заангажовані в тій акції, щоб її посилили, бо катастрофа голоду жалива. Треба ратувати, і то негайно, людей від смерті. І то приймаємо ту частину, про яку маємо певні відомості, що голодує, від якої маємо писемство у своїх руках. Щодо тих осіб, то їх нема ніякого сумніву про їхнє нужденне положення. Ми вже знаємо, що вони згинуть, як не дістануть поміч. Отже їх не життя є в наших руках.

Тому саме мусимо тепер доложити якнайбільше зусиль, щоб хоч тих людей вратувати від смерті.

Тому класемо що печуку справу нашому громадянству до серця в тій вірі, що воно відозветься на отой закликом негатайним і щедрих жертвами.

са Яти „літатусла“ батьки.

А в результаті хаос: Леґіон Молодих бореться за санацію, есенські радиками — з старою есенцією, а допомагають їм різні ППС, комуністи й інші. В результаті дві ідеології (хоч як не сформульовані), які надавали напрямком збірним зусиллям віддамків народу — „табор Пілсудського“ і Народодемократія — властиво, як ідеологічні табори перестали існувати. Їх ідеї вже не є атракційними центрами, які тягнули до себе нарід, чи його величезні віддамки; їх програма перестала бути програмою їх прихильників. Останні зачинають напомушати шукати нових центрів і попадають у хаос: у боротьбу з церквою, в кокетерію з Совітами і т. і. Щоби робити ясну загальної політику, Польща потребує ясної думки і консолідації внутрішньої. Ясні думки (санація і есенція) переставляють бути ясними. А консолідація уступає місця розгаришам: умовою, ідеологію й організаційною.

Такі нині положення. Польща втратила віру в свою історичну місію на Сході, бо не чується на силі її виконати. А нової ідеї не знайшла. В таких обставинах, якіні списки загальної політики нічого не можуть. Тим менше успіхи виантажувані.

ДОПОМОЖІМ ГОЛОДУЮЧИМ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

Комітет Допомоги Голодуючим на Україні при Союзі Українок відбуду 10. травня надзвичайне засідання ексекутиву, в якому будуть розглядати справу поширення допомоги голодним на Великій Україні.

На тих нарадах стверджено, що одержано низку листів, надісланих з Великої України, в яких благають нас ратувати від голодової смерті. Екзекutive зложити теж завт, з якого виходить, що акція допомоги голодним на Україні не поступає в такий мір, як цього вимагає потреба.

Супроти того рішено відіслати ще раз до нашого громадянства, з „Голосом“, закликом до негайного організування дальшої допомоги голодним на Україні.

Зокрема звертається Комітет до тих всіх осіб і організацій, які вже заангажовані в тій акції, щоб її посилили, бо катастрофа голоду жалива. Треба ратувати, і то негайно, людей від смерті. І то приймаємо

Всєж таки коня купив. Купив його в сусіднім селі, не кажучи, хто він. Купленого коня привіз аж під вечір і занедбого, буряним зарослого саду Вірменина. Дома у Вірменина не сказав про це нікому.

— Скажу, як хто побибачить, або почує коня, — погадав. — Пощо вже тепер казати, коли може шиком не треба буде?

Коли Нестор знов прийшов до Розворського, сей посадив його коло себе, щоб можна було розмовляти шепотом, і спитав:

— Чи ти знаєш, як відіти віт Куча? — Знаю, бо розказав нам, — відповів Нестор.

— Тут, криво мене, по піншій день віхто не знає. Заніди тільки те, що віт на вкрадєні кони свого пана, бо тої ночі зі стайні пропав найліпший кінь. Ніхто не знає, що він віт з їхніх, бо всі гадують, що його мабути забули тої ночі загнати до ялоху. Гадують, що сховавсь десь на подвір'ю, або в який закуток приховався, що він приховався канал аж поза мур, і вибігавши на вулицю, накрав ялоху камінем і дерини, не докладаючи оглядати ялох. Сей канал же тепер є. Як ти маєш, то мені приведиш його, що я зроблю так, як зробив Куча.

(Далі буде).

ДЛЯ ЛЮБИ МАМЦІ

Чи рано встаю, чи ввечір лягаю, То все Бога молю, прошу і благаю, Щоби моя Мамця довгий вік прожила За те, що так радо мене всього вчила. Насмеред вчила мене, як ходити, Потім гідним словом гарно говорити. Навчила читати, навчила писати, Гарні українські пісеньки співати. Також не забула мені розказати Про славних героїв, наших козаків; Як вони завзято у бій поспішали Здобувати волю для себе і братів. За те, Мамцю Люба, що Ти мене вчила, Щоб Ти в повнім щастю довгий вік прожила! Марія Сарабуна.

БОРІТЬБА УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПРЕСИ

„Вісті“ з 8. квітня подають дуже замітну постанову харківського комітету КП(б)У, в якій між іншим говориться: „Радіона преса сигналізує про факти знищення колононістських стінгазет куркульсько-підкуркульницькими та комуністськими, що зборювалися в втрачені партійні листи. У куркульському колононісті, Пирятинському районі, викритий стінгазет: підкуркульницький. Шидяло зрівняв стінгу газету і знищив її. У колононісті ім. Калініна, Онопирівському районі, син розкуркуленого, що судився раніше за зрів державних заходів, Юхим Довгопол, за допомогою своєї сестри знищив стінгу газету, яка викрила його як класового ворога, дезорганізатора колононістської і симулянта. Голова проєсінського сільради Купинського району, М. Самойлов, зрів з стінгою газету замітку, в якій викривалося його бездіяльність. Голова колононісті ім. Берези, Козельського району, член партії Микитенко, привів стінгу газету, в якій було відзначено незадовільне обслуговування колононістів до сівби, і загрозив сільрадою розправою. Про подібні факти повідомляється також і в ліповодолинській, чувтєвській, і в долодзкій та інших райгазетах.

„Вважаючи, що ці факти свідчать про недостатню боротьбу органів прокуратури і суду, а також і редакцій газет проти заступництва сільсько-райської критики — бюро обкому ухвалоє: запропонувати обкомурів, знову, Брану (стопоростенний Українці за відзначених тут фактів, яких заходів взяли районні прокурори до покарання осіб, що знищили стінгазети. Якщо ніхто не притягне до відповідальності, або покарано недостатньо, негайно переглянути ухвали райпрокурорів або

нарсудів і показовим порядком судити зрівніти стінгазет за усією суворістю революційного закону. Райпрокурорів і нарсудів, що не виступили на оборону селів, також притягнути до суворой відповідальності. Про вжиті заходи повідомити бюро обкому не пізніше 15. квітня 1934 р.“

Про волю „революційної судів гадувати не варто; це „буржуазний“ забобон. Але дозичаючим фактом є, що й в призначених московських урядових прокурорів прилучено тепер до спільної лави українського населення, яке провадить героїську боротьбу проти московської окупації. Треба справді дивуватися відвазі українського селянства, що не вважаючи на московський терор, тримає в страху газетних агентів ГПУ, але треба також і запинити, чи багато робить українське громадянство поза межами СССР, щоб підтримати боротьбу України проти Москвитини. (УКВРОО ЖЕНЕВА).

ВЕСНА

Весна! Оснь почіла вже брешти. В зелені сповніти тийкий гай. Пшениця шевечуть, чар кружля. Життя багатство та рух.

Вже жайворонки, мов вішун, Ген-ген у змалх десь дивляться. Ідуть, плугатор, кран лан. Явор заледка чут — скрипять.

Панує тиша, лиш часом. Мов перліт заледка в снігу. Гей-гей, пале, гей-гей, вози! Далекі полем поєсиш.

Скрипять ярмо, немощі шумлять. Тужливий в ього зрештє спів. І захлинуло його сльозами. На серце жаль страшний гнів.

І він чого похитив віниз Його пригнобтив це туга. Згане: „О, Боже мій, весна! Я роб, невільник і сьвату!“

„Защо в неволі риний крой? Де єдина правда та мить? Кожий весна приїде до нас, Щоб віднайти сонце золоте!“

М. Костинин.

МАДЯРСЬКИЙ РЕВІЗІОНИЗМ І УКРАЇНА.

(МТ) Мадярська активність в ревізійній діяльності міжнародної політики дає багато до думання, спеціально нам, Українцям, бо тут розходиться і про нашу землю. Якщо воно так виглядає, що саме в той час, як Німеччина виступила з ревізійністичного блоку, Мадярщина заняла її місце. Головну роль в тій ревізійністичній мадярській кампанії відіграє бувший президент міністерів Мадярщини, Бетлен. Він їздить всюди з рефератами і доказує, що Мадярщина стала кривда, бо її відібрали Тріанонським договором Закарпатську Україну.

Він доказує, що така ревізійністична програма дає багато їй Європі стабільність, якої їй бракує від часу Тріанонського договору.

В останніх часах чеська преса звернула увагу на те, що й Польки також зацікавлені до ревізійністичного мадярського воза і змінили напрям свого ревізійнізму з західного на південний. Досі чеська преса не хотіла бачити того, що Польки фінансують мадярський рух на Закарпатській Україні, а сьогодні вже бачить. Досі вона не добувала, що словацькі самостійники життя польським коштом, а нині то вже й у цьому напрямку зачинають прозирати.

А чи не краше було б проти цього забезпечити, даючи Прикарпаттю обидну автономію і поінгагати звідати всяких московських зайдів?

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТІ.

(Історичне оповідання).

13)

— То справа Розворського безвигляда; — замітив Нестор сумно. — Хоч би продав свою Розворку, то мабути їй не мав би стільки, скільки не достає, щоб Туркови заплатили пелху. Здириб або Височку годі продати, бо то Розворського маєтки. То королівщина.

— Не журися! Турок спусть, скоро лише приїде вість, що обі сторони вже порішили війну, і що до війни приїде також Розворський.

— Сумніваюся, чи до такої війни приїде. А як приїде, то той одуко взагалі непотрібний.

— Я не сумніваюся, що війни не буде. Та я подбав, а чутка приїде сюди. Турок змине і вояже менший оду. Коля покличеться, що чутка про оду, бува, фальшива. Розворський же буде за гогами. Маю для тебе пропуск на подвір'я татка, де проживає Розворський і де тепер паркує. Виправляє шкря. Сей пропуск важкий на один тиждень, що динна година.

— Вперед зложу у вас гроші.

Нестор передав Вірменові п'ять тисяч дукатів. Від Вірменова дістав посвідку, що у нього є в депозиті п'ять тисяч дукатів на викупку з полону Петра Розворського, або до звороту цього Розворського, син його родини. З тою посвідкою Нестор пішов до хати, де жили невольники Турка, і де також були різні робітники. Побачив Розворського в куті на подвір'ю. Перед ним на коліні теляча шкіра, в руці ніж. Обширкетував її з шерсті. До нього приступив наставник невольничої хати, потуречений Словак, і промовив по словачки, показуючи на стоячому коло нього Нестора:

— Ось тут наш кравець. Приїхав до нас. Давши нам п'ять тисяч дукатів, тиждень до години дивно відпочинку, щоб ми могли побалачити з нашим гостем.

По цих словах Словак відійшов. Розворський хитав придивився Несторові і промовив: — То справді Нестор! Я тебе ледви пізнав, ти так змі-

нився. Та ти лише шкіра і кості!

— То ті рани знів Височки так мені доіхали! — відповів Нестор. — Я довго хурав. Та тепер мені вже добре. Пусте, що я худий. Коби здоров'я, то й сила буде! А сила і здоров'я у мене є. У вас двоє всі здорові. Зявився Кучада і розказав нам про вас, і мене заради вислали з гримши. Я привіз п'ять тисяч дукатів. Вони тепер депоновані у вірменського купця. Крім того маю для вас сто золотих золотом. Ось вам гроші і посвідка Вірменина.

Нестор поклав перед Розворським калитку з гримши і посвідку Вірменина. Розпочала балачка. Щоби вестероно використати ту першу годину, Нестор коротко розказав про те, що діялося в Здирикові. Про свій і Розворський клопіт з Оленою не згадував. Також переповів розмову Вірменина з Турком про оду.

І я п'ять тисяч, і тисячі, і сотні дукатів не дам! — сказав Розворський на думі. Достигаючи мене, та як і тверді горіх. До їх хатби я вже привіз: З тої неволі і дуже багато скористав. Ось, і ці пелху-моя навчився. Від біди я вже м'як би був драгоманом! — Вийди яскі без окупи! Я був би вже вишлюв, та самому годі. Кучада якось дав собі раду. Мені потрібний помічник... Де твій кінь? — У Вірменина.

— Купи ще одного. Купи доброго. Зараз нині. Тільки не у Вірменина. І так, щоби ніхто не знав, що ти купива. — Хочете втекти від нас? — спитав Нестор тривожно. — Не робить сега. Такі штуки вже не на ваш вік. Вони й не певні. Ніколи не можна знати, який буде їх кінець. Можете погіршити свою долю.

— Нині запізно балакати про се, бо моя година вже минає. Словак іде вигнати тебе. Як приїдеш завтра, то розкажи, що думаю зробити: Ось з тих грошей, що ти мені привіз, возьми назад стільки, скільки треба на купно коня. Тільки роби так, щоби до того, що станеться, не вмішати Вірменина.

— А що то може статися? — спитав Нестор.

— Як заізно розказувати. Словак вже когось нас. Іди!

Нестор відійшов, сильно стурбований. Доглядаючи, що Розворський хоче втекти. Потеряв, що такої штуки, як Кучада, не втік. Дуже легко може йому похитувати нога. Прикро, давати Туркови так великі гроші, та всеж так ледки ужитися, як втекти. Вітаючи, можна не йти волю назад втратити, а й життя. Надіявся відомити Розворського від такого наміру.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Комунікат Комітету Допомоги Голодній Україні.

Дня 10 травня відбулися в домі Союзу Українок, 30 Іст-7-ма вулиця, наради, скликані Комітетом Допомоги голодуючим на Україні, що існує при Союзі Українок.

На нараді з'явилися члени Комітету і почесні члени: А. Александер Кошиць, д-р Л. Мінцук і п. Роман Придаткевич.

Наради відкриває голова комітету, д-р Неоніла Пелехович, складаючи короткий звіт з діяльності Комітету. Стверджує, що акція допомоги була ведена досі успішно і писемною пропагандою, листами і в часописках, а далі збірками грошей пушками по церквах, конгрегах, внах, а навіть домихних святах. Збірка та є в повному руху і вже значаючу напівити жертви до Комітету так, що можна надіятися, що вже в короткій миті Комітет буде в спроможності вислати на Україну більшу допомогу голодуючим.

Комітет подає до відома о-держани інформації в справі висадки допомоги на Україну. Збірник на нарадах одноголосно одобрив ці плани і узяв його доцільним і підтвердив по одностайному практичному, бо він дає гарантію, що допомога дійде там, де її найбільше треба.

Потім обговорено широко дальші плани поширення допомогової акції, які Комітет буде старатися перевести в життя. До тих планів входить між іншим і те, щоб до цієї допомогової акції притягнути наших братів із Закарпаття та з Великої України.

За Комітет: д-р Неоніла Пелехович, голова; Павлина Араменко, секретарка наради.

д-р Г. Г. Скергар, Шикаго, Іл.

РІЖНІ ДИВА НА СВІТІ

(Вибрано з наукових записок та спостережень).

На нашій землі стрічаємося з різними дивами природи, які неможливо записувати думкою людини. Я зібрав такі цікаві речі в одну статтю, щоб читати мав їх під руками вразі потреби.

Коли говоримо про щось дивне, то знайдемо місце коли Філіппинських островів, якого глибина вносить 35 стів (понад 6 миль). Знову жора Еверест є 29 тисяч стів висоти (5 і три чвертей миль). Ріка Ніл є довга 3,670 миль, однак ріка Мізурі, яка вливається в ріку Місісіпі, є довга разом з нею 4,220 миль.

Поміж річками, зображенням людської руки, які є тепер в нашому світі, є "Екватор Св. Євстація". Ню Йорк. Найбільший парохід "Норманд", побудований у Франції і є 1,000 стів довгий, а найменший є в Лондоні, довгий одну стопу. Англіський механік Біл зробив електричну машину один ааль дову, яку легко можна пересунути через звичайний перстень, а арматура цієї машини робила 12 тисяч оборотів на хвилину.

Найбільший фотографічний апарат, який вживає б тисяч футів, знаходиться в геологічній департаменті у Вашингтоні. Можна між іншим зняти велику довжину чотирьох до 4 стів велику. Найбільшу об'ємну на світі надрукував Луїс Вайна

БРЕХНЯ І ПРАВДА ПРО ВИСІД ЦЬОГОРІЧНИХ ЖИВ У СОВІТАХ

(УП) Під повидом загальною приніс Пресова Сажба "Антикомітер" в Бералі розвідку, яка дає в висновках відповіди на важливе питання, що існує в Світах дальше грозою голоду. Підставі самих совітських жерел аналізується тут вповні основну у поодинокі розділах перебіг сільсько-господарського продукційного року 1932/33 від осінньої управи аж до закінчення жива. Розвідка уявляється насамперед, як провідна осінь управи в 1932 році, які трудючі були до поборова і в якій мірі вони могли бути поборені. Вказано, що в першій мірі катастрофічне скорочення кількості худоби, невдача механізації сільського господарства, брак збіжжя на засіві і саботажі селянства викликали важку, непереможну сільсько-господарську кризу, яка після осінньої управи виїхала цілком ясно на верш.

Докладний розгляд перебігу управи вказує, що в осінь 1932 р. в приписаному часі мільйонів було управити тільки 25,2 мільйона гектарів, це є 60,1%, першого плану, супроти 28,3 міль. гектарів в 1931 р. При цьому кожен о-собливо узяв до уваги погане приготування для управи й засіву. Перехворення орачів, виснаження сія, захваження пиль і завідані сіння на стерна і на захваженні рілі, засів зменшених кількостей засівного збіжжя і т. п.

Некорисне проведення осінньої управи, які вислідів не міг совітський уряд переотчити на початку 1933 року, спонукало його поставити сільсько-господарську проблему на першому плані в своїх акціях. Те, що частина управної поверхні не зійшла й вимерзла, було для нього знаком оостороги. Тому Центральний Комітет Комуністичної Парції вважав себе примушеним примітити низку спеціальних заряджень для приготування весняної управи 1933 року. Головною увагою заряджень було примінення терору; передовсім розширено закон зі 7. 8. 1932 (кара

смерті, при злагодіючих обставинах 10 літ тюрем і конфіскація всього майна) тек на схвалення підчас сільсько-господарської роботи. Цим робом хотілось зламати саботажі селянства в перебігу весінної управи і змусити його до підвищення вислідів праці. Коли нап.р. доказано селянином, що він нарочно не придержався ріжних аграрно-технічних заряджень, коли він украв засівне збіжжя чи поживу, призначену для худоби, і зжука на власне виживання, то його потягли на основі цього за-кона до відповідальності. Але цей терор не зміг усунути питомих совітському сільському господарству і зумовивших комуністичному господарському системному труднощів.

Дуже пригрозив весна 1933 року, яка в порівнянні з 1931 і 1932 рр. прийшла два три тижні скоріше, змусила бути використана тільки в малій частині. В приписаних реченнях, які на весну 1933 мусили бути безумовно додержані, не зміг совітський уряд подужати плану весінної управи. В цьому реченні управлено в 1933 році тільки 74,3 міль. гектарів, це є 78,1% плану, супроти 68,9 міль. гектарів в 1932 році; перевищення тільки 5,4 міль. гектарів треба вважати за дуже незначне. Тек підчас весінної управи відмовили послуху трактори, що часто псувалися і підчас праці змогли доконати тільки частину визначеної норми праці, що спричинило зменшення і так невиспартуючі тязгові сили. Невідомі віднесення управної праці і передовсім брак збіжжя на засів спричинили вище наведену неможливість проведення плану управи.

Розвідка розглядає дальшу перебіг жива і підкреслює головну труднощі й причини, які зумовили проволоку в праці і страхи жива.

До 20. 8. 1933 скошено тільки 62,1 міль. гектарів, або 74,4% зернової площі жива, хоча в цьому часі скінчився речення косовий для переважної частини піль. З цієї скошеної поверхні заложено в

копи збіжжя і зведено тільки на 23,9 міль. гектарів. До 1. 9. 1933 скошено поверхню 70,3 міль. гектарів, або 83,8%, а з цієї поверхні тільки на 34,3 міль. гектарів зложено збіжжя в копи і зведено.

Після вчасної весни мусила наступити нормально і рання осінь негода, що дійсно сталося. На весну записано засівне збіжжя не мало часу дозріти. Нескошене в своєму часі збіжжя переозріло, зерно опало, або зросло на пні. Скошене, а не зложено й не зведено збіжжя було віддане на погату додому, а навіть сіню і згойдано і т. п. Цим робом повстали безлічні страхи жива, які не устали в совітському сколективізованому сільському господарстві.

Остання частина розвідки вказує, що поданий більше-вимики в 1933 р. рекордовий рік жива, 89,65 міль. тон, не представляє фактичного видатку збіжжя, тільки теоретичний, вільно сконструйований видаток — такий, який повинен бути. Навіть у виводах керівника статистичного уряду совітів кажеться, що під 89,65 міль. тон не треба розуміти продукції збіжжя, а оцінку жива. Розвідка оцінює продукцію збіжжя в 1933 р. на основі совітських жерел на 55-60 мільонів тон. Залаженні на основі цієї оцінки збіжжівий біліз вказує, що харчева ситуація тек в 1933/34 рр. мусить бути дуже напружена. Совітський уряд провів у 1933 р. безоглядно, ніж в 1932 р. Йому даалося забезпечити виживання міст на звичайному рівні. Зате селянство не вижило до наступних жива з остане-них в краю запасів збіжжя. Міському населенню стоїть до розпоряджистости 10 мільонів тон або около 2,4 сотні на голову, а сільському населенню 18,3 міль. тон або 1,6 сотні на голову. За нормальну кількість збіжжя на голову треба прийняти приблизно 2,5 сотні на голову.

Тим робом є очевидним, що харчева ситуація міського населення є до певної міри запевнена, тоді, коли селянство тек в 1933/34 рр. є в виданні на погату голодової нужди.

Мусія Степанчук. "ГЕЙ, ТАМ НА ГОРІ СІЧ ІДЕ!"

(Присвята д-рові К. Триволюському, Сочовому Батьку, в 70. роковини Його життя).

Крізь темряву по узгір'ях річ Карпатів Ясне сонце над хатами усміхнулось Гуцулу і Бойко вишили равенько з хати. Бо кругом них новим вітром подихнуло.

І підніс угору очі син Підгір'я, Чує: пісня грімка сумирит за горою... Він здригнувся, пробудився, мов з похмілля: Журба зникла, гордо стряс він головою.

Вачить: що це? Мріють ленти малинові, Топірі, які ліс до сонця заблестіли; Поглянув сінью-жовті прапори Над р'ядями, що покусуть шаяхи вкрили.

В там несеться команда: "Вправо! Вліво!" В такт один нове козатоше виступає І в усіх огнем палають очі смілі; Це мужик наш з себе грізнь стару стрясє.

В селах рух... Куджик збіраєсь молоді жава? І куджик тек стапується смілі кадри? "Схажіться! Тут австрієць-польське право! Хлоп до ціпа, коси й пуга, не параді!"

Не поможуть острі накази жандармів, Ні старостаро заборонна правна сила; Пісьн заграла в наших селах не надаром! Зрозуміли всі клич батька Кирила...

Духа волі не зупинить сила вража! Він зрівняв до життя і до свободи. Бо борня за життя й правду — право Боже; Хто не бореться, той раб буде й колода.

Поза Сян та поза гори в Закарпатті, В Буковині, по Покутті й по Поділлі — Всюди в селах коші Січей, дух завзявті, Всюди хлопці і дівчата: живі, смілі.

А як гукнув клич: "В біг, хлопці, з ворогами!" Блиски кріси, стала зразу збройна сила; Стадо хлопців вже готових тисячами, Бо у біг їх гріли всіх слова Кирила.

Хтож це Львів бере у Першій Листопаді? Наш Вітовський, Січовик Станиславо! Хтож це в Київ вдерсь з Стрільцями по переді? Це Гуцульська Січовая сотня жава!

І де тільки кров Стрілецька пролилася, Кроу героїська Січовая за Вкраїну, "Всюди живі в Стрільцями: дух Кирила, Ціо дав зброю Січам в слушную годину."

Днес поникло все узгір'я головами: Стоять сумно збока рідних річ Карпатів, Але дух Січовий всюди живе з нами... Вийде же Січовик в поле погукати!

Доки в нас Січовий марш іше лунає, Не затихне в нас клич батька Січового... А як сурма Січовая знов заграє, У р'ядках тоді не бракове вже нікого.

Не смутисяж, Батьку Січей, наш Кириле! Час той близько! Зійде Гуцул з Верховини! Стануть усі Вкраїні проти насилля, Будуть вільні Твої діти Україні!

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНІЙ ХРЕСТ

Під прапором Червоно Хреста До праці мозольної І до шевелього кінця, Борються вивольови, З біг, живі, діти Наріва з мужичинами, Свободу тим неситі, Що гинуть під катками. Е. Жуковський.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

ФЛАДЕЛЮ, ПА.

Дня 9 квітня помер у шпиталі П'янько Карпач, член Бр. св. Василь, від 339 У. Н. Союзу. Похорон відбувся 12 квітня при великій заміні народів. Покійного попораш зворушливими словами о. А. Пик.

Покійний походив із села Танява, повіт Долина, Західна Україна.

До Америки прибув в 1913 р., а до У. Н. Союзу вступив 1926 р. Зійшов зі світа в сім віку, проживши всього 40 років. Похорон по собі агалний смуток, бо був добрим чоловіком і свідомим Українцем, котрий портаував не раз друго-го й пам'ятав завжди і за нашою справу. Вдова Аграфі і сини, Іван, Василь і Петро, шире дякують усім тим, що віддали Покійному останню присаду.

В. П. П.

СЕЛІН КЛЕР, ПА.

Дня 9 травня поховано дяку-чителя Антоана Старошівського, члена 9 від. У. Н. Союзу. Покійний згинув у страшних муках, трагічною смертю, вбитий залізничною машиною.

Був ширим Українцем і загальнолюбним. Знав добре майстерську біду, бо довгий час сам працював у майнах.

На гробі попораш Покійного гр. А. Прус. Серце рвалося глядіти на білу вдову, що остала з шестеро дітьми. На похорон прибуло багато знайомих Покійного, навіть і з далеких сторін, як от з Алявтини, Па. Всім було важко погодитися тим, що тек відійшов від нас ширий народний робітник. Не забудуть Його ніколи ті, котрих він учив, а діти любив Покійного.

Т. Треніч.

читати твердження Джіна, що небесні планети є такі великі, що як світло летить 186 тисяч миль на секунду, або 6 триліонів миль на рік, то світло треба бігти сто тисяч років, щоб перебігти що планету, а це даючи нам 6 квітнів літ. Але й цьому ще не кінець, бо відірвоти тепер марковину, яка є віддалена від нашої землі 300 мільйонів "світляних років", а це значить, що від нас ця планета кованна є віддалена 1 секістодію мільйонів миль. До цього небесного простору вживають учені одиниці, звані "парсек" (один парсек рівняється трошки більше як тром світляним рокам — або 20 тріліонів миль), а астрономи віддали небесного простору сягають до мільйонів цих парсеків.

Найменша одиниця мірення хвиля світла називається "Ан-стронг-квіт". Така міра вимірює одну десятю-біліонну частину миль, або одну трисоту частину мильна ціла. Наші ніготи на пальці має сто мільйонів юнітів Анстронга в ширині.

Скорість бігу на дальшу віддає також є в нації великим дивом. В одні атоми величелектрони роблять шість мільйонів біліонів оборотів на одну секунду. Це така неймовірна скорість, що нерешений чоловік не може собі цього уявити. Але й вільну тепер скорість, яку легше яодити зрозуміти. От приміром в Англії є особливий потяг "Челтенгем", який їде 72 миль на годину. Міжмільний потяг їде 90 миль на годину. Кінематографічний апарат бере 100 тисяч обертів на секунду. В бігу чоловік найвище біжить 23 миль на годину, кін 40 миль, хорт і чіта 60 миль.

Найкоротший час, змірний потяг, Тайдямон, є діл біліонної частини секунди. Найдовшого часу треба, щоб раліо-активні субстанції перемістилися в олово. Цей процес бере 50 мільйонів біліонів літ, а обчислення зробив др Садді з оксфордського університету.

Найточніший інструмент до вимірювання часу є в Туксидо парку, Нью Йорк, а зробив його А. Луміс. Цей інструмент є точніший від бігу нашої землі, бо не раз замаркував він ухил частини секунди за один день часу. Годинник, що найдовше служить, є в Рокен, Франція, який побудовано в 1398 році.

Найстаріша річ на світі є один мінерал, знайдений у Росії, який, за обчисленнями проф. Садді, має 1 біліон 882 мільйонів літ. Але що цей мінерал знайдено в камені, то обчислено, що цей камені має 3 біліони років. В Каліфорнії є червоні дерева, які мають 5 тисяч літ. Найстаріший чоловік є Китаєць Лі Чанг Вон, бо має 254 роки, а один Турок має тепер 157 років. Найстаріший Швед був Якобсен і мав 146 літ і 11 місяців, а в Ірландії Катерина Плімект мала 111 літ, як померла. Черепашка же 200 літ, короп (риба) 150 літ, орап 120 літ, слон 70 літ, папуга 100 літ, хрчун 37 літ, бабусь (в затишній фавнічці) 26 літ. З такою зр'яту, що продовжують свій ріт та ніколи не змінюється, є лігалою і країна, які вже жинуть незмірно 600 мільйонів літ, а мох і про-тозоа жинуть один і пів біліонів літ. Наш кухонний тарган

нашої землі, бо не раз замаркував він ухил частини секунди за один день часу. Годинник, що найдовше служить, є в Рокен, Франція, який побудовано в 1398 році.

Найстаріша річ на світі є один мінерал, знайдений у Росії, який, за обчисленнями проф. Садді, має 1 біліон 882 мільйонів літ. Але що цей мінерал знайдено в камені, то обчислено, що цей камені має 3 біліони років. В Каліфорнії є червоні дерева, які мають 5 тисяч літ. Найстаріший чоловік є Китаєць Лі Чанг Вон, бо має 254 роки, а один Турок має тепер 157 років. Найстаріший Швед був Якобсен і мав 146 літ і 11 місяців, а в Ірландії Катерина Плімект мала 111 літ, як померла. Черепашка же 200 літ, короп (риба) 150 літ, орап 120 літ, слон 70 літ, папуга 100 літ, хрчун 37 літ, бабусь (в затишній фавнічці) 26 літ. З такою зр'яту, що продовжують свій ріт та ніколи не змінюється, є лігалою і країна, які вже жинуть незмірно 600 мільйонів літ, а мох і про-тозоа жинуть один і пів біліонів літ. Наш кухонний тарган

нашої землі, бо не раз замаркував він ухил частини секунди за один день часу. Годинник, що найдовше служить, є в Рокен, Франція, який побудовано в 1398 році.

Найстаріша річ на світі є один мінерал, знайдений у Росії, який, за обчисленнями проф. Садді, має 1 біліон 882 мільйонів літ. Але що цей мінерал знайдено в камені, то обчислено, що цей камені має 3 біліони років. В Каліфорнії є червоні дерева, які мають 5 тисяч літ. Найстаріший чоловік є Китаєць Лі Чанг Вон, бо має 254 роки, а один Турок має тепер 157 років. Найстаріший Швед був Якобсен і мав 146 літ і 11 місяців, а в Ірландії Катерина Плімект мала 111 літ, як померла. Черепашка же 200 літ, короп (риба) 150 літ, орап 120 літ, слон 70 літ, папуга 100 літ, хрчун 37 літ, бабусь (в затишній фавнічці) 26 літ. З такою зр'яту, що продовжують свій ріт та ніколи не змінюється, є лігалою і країна, які вже жинуть незмірно 600 мільйонів літ, а мох і про-тозоа жинуть один і пів біліонів літ. Наш кухонний тарган

нашої землі, бо не раз замаркував він ухил частини секунди за один день часу. Годинник, що найдовше служить, є в Рокен, Франція, який побудовано в 1398 році.

(какро) є такисамим й 250 мільйонів літ. Найстаріший предок чоловіка жив перед 6 мільйонами літ.

Найтяжкою матерією за землі є осмії. Цей метал є дві рази тяжчий від води, а два рази від олова. Найлегшою річю є водний газ.

Найсильнішою річю за землі є певного роду сталь, з якої виробляють ступни до п'яна. Найтвердішою річю є діамант, бо ріже всі матері, а його не вірже ніщо.

Найгорячішим днем був 13 вересня 1922 р. в Азії, Африка, коли термометр зареєстрував 136,4 ступня Фаренгейта. Залізо топить ся при 1,600—1,800 ступнях, а тангстон топить ся аж при 2,600 ступнях (тому з нього виробляють чорні дротки в електричних димпах). Сонце при краю має 11 тисяч ступнів тепла, а в самій середині 20 мільйонів ступнів.

Вчені погоджуються, що "абсолютне zero" дотіється при 459,4 ступнях понижче зера Фаренгейта. В університеті Лайден, в Голландії, проф. де Гаус, Вірсія і Крамере дослідили в лабораторії 459,2 ступнів (майже абсолютне zero).

Найголосніший гомін (sound) був у 1883 році, коли вилетів вулкан Кракатоа, а чути його було з тисяч миль. Найголосніша була в 1,000 миль від Кракатоа в Лондоні в 1860 р. Найтихіший голос є в хробаків, які жинуть в ово-нах. Іх гоміти людським ухом не можна почути, а треба вжити електричного приладу, що

побільшає гомін на сотки або тисячі разів.

До найсолодших річей належить субстанція перилладе-альфа-anti-aldoxime, яка є 2,000 разів солодша від цукру. А до найбільших гірких річей належить алкальдовий стріхнін, так, що коли кинути таку маленьку порціонку до склянки води, то навіть хемік-на аналіз його не спостере-же, але наш смак скаже нам, що вода є гірка.

Найбільше запашна річ на землі є штучна субстанція під назвою "Іонон" і є 100 разів більше запашна ніж цитрина, а 5,000 разів від йодоформу.

З поживи є найціннішим для нашого тіла смаєць, опісля ліл, масло, оріхи, цукор і білий хліб. Повинна пожива дає нашому тілу тепло в калоріях, від 4,000 (смаєць), аж до 1,200 (хліб). Але щодо вітамінів, то найбільшою поживою для людини є яєня, молоко й овоці.

Найгірший біл, це біл зубів. Потім приходить траєсімів, невральгі, біл серця і біл голови.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ З ЛЕМКІВЩИНИ І ЗАКАРПАТТЯ НА МІШАНИЙ ХОР.

1. Широке коріння
 2. В керті рука преквітала
 3. Малам в дні, в дні його
 4. Ой, верте мій, верте
 5. Кей йа любив та любя
- Ціна усіх п'ятьох 35 центів.
- Замовляти в адміністрації "Свободи".
- "СВОВОДА".
- 81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

КОРИСТАЙТЕ З ЮБІЛЕЙНОЇ ОФЕРТИ "СВОБОДИ"

Щоби уможливити читання нашого органу ще ширшому кола нашого громадянства, адміністрація "Свободи" проголошує з приводу Сороквітня Українського Народного Союзу спеціальну оферту для тих передплатників, які заперечують "Свободу" в 1934 році. Для тих передплатників буде ЗНИЖЕНА ЦІЛОРІЧНА ПЕРЕДПЛАТА З 7 ДОЛЯРІВ НА \$5, А ПІВРІЧНА З \$3.75 НА \$3.

"СВОВОДА".

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

